

Sirküler No: 2526

Sirküler Tarihi:12.02.2019

KONU: DÜNYA GENELİNDE İŞYERİNDE YAPILAN SUİSTİMLER VE SONUÇLARI.

Suiistimal İnceleme Uzmanları Derneği (ACFE) tarafından Dünya genelinde iş suiistimali ile ilgili 2018 yılı için hazırlanarak yayımlanan raporda olayların analizi, suiistimalin nasıl ve ne şekilde tespit edildiği ile bu riskin nasıl azaltılabileceği hakkında işletmeler için önemli bilgilere yer verilmiştir.

Raporda yer alan konulardan önemli görülenlerin özetleri bilgi için aşağıda sunulmuştur.

Söz konusu rapor 23 endüstri dalında, 125 ülkede ve 2.690 olay üzerinden değerlendirilerek hazırlanmıştır.

İş suiistimleri üç yöntem ile gerçekleştirilmektedir.

- Varlıkların kötüye kullanılması,
- Yolsuzluk,
- Mali tablo suiistimali olarak sıralanmış olup, sektörlere göre en sıkça yapılan suiistimal yolsuzluk olarak öne çıkmaktadır.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi Suistimal İnceleme Uzmanları tarafından yapılan incelemede şirketler yıllık gelirlerinin % 5`ni suiistimler ile kaybetmektedir.

Dünya'nın 2017 yılında toplam geliri ortalama 79,6 trilyon dolar olduğu düşünüldüğünde suiistimler nedeniyle yaklaşık 4 trilyon doların kaybedildiği düşünülmektedir.

Araştırma sonucu 2018 yılında elde edilen bilgiler ise,

- Toplam zarar 7 milyar \$ olmaktadır.
- Vaka başına zarar 130.000 \$ olarak belirlenmiştir.
- Vakaların % 22'si 1 milyon \$'ın üzerinde zarar vermiştir.
- Dolandırıcılığın tespit edilme süresi ortalama 16 ay olarak belirlenmiştir.
- Personel sayısı 100'ün altında olan işletmelerde ortalama kayıp 200.000 \$ iken 100 ve üzerinde personeli olan işletmelerde bu ortalama kayıp 104.000 \$ a gerilemektedir.
- Suistimal tek başına yapıldığında ortalama zarar 74.000 \$, 2 kişi olduğunda ortalama zarar 150.000 \$, 3 ve üzeri olduğunda ise 339.000 \$, olduğu görülmüştür.
- Rapor ülkemizi Doğu Avrupa ve Batı / Orta Asya ülkeleri ile birlikte değerlendirmektedir. Buna göre rapora konu vakaların sadece % 4' ü belirtilen coğrafya üzerinde gerçekleştiği beyan edilmiştir.

Varlıkların zimmete geçirilmesinde en önemli suiistimler aşağıdaki gibidir.

Suistimal Konusu	Gerçekleşme Oranı	Ortalama Kayıp \$
Çek Tahrifatı	12%	150.000
Fatura Suistimleri	20%	100.000
Nakdi Olmayan	21%	98.000
Nakit Hırsızlığı	11%	75.000
Bordro Suistimali	7%	63.000
Aşırma	11%	50.000
Harcama Suistimleri	14%	31.000

Yazarkasa Ödemeleri	3%	29.000
Nakit Mevcudun Çalınması	15%	20.000

Suistimal önleme yöntemleri aşağıda oranlar itibariyle belirtilmiştir.

Kontrol Türü	Oran
Finansal tabloların dış denetimi	95%
İç denetim bölümü	91%
Davranış kuralları	83%
Finansal tabloların yönetim sertifikası	79%
Yönetimin gözden geçirmesi	76%
Yardım Hattı	75%
Finansal raporlama üzerinde iç kontrollerin dış denetimi	75%
Bağımsız denetim komitesi	73%
Dolandırıcılık önleme politikası	66%
Çalışanlar için dolandırıcılık eğitimi	58%
Özel sahtekarlık bölümü, işlevi veya ekibi	57%
Yöneticiler / yöneticiler için dolandırıcılık eğitimi	56%
Resmi dolandırıcılık riski değerlendirmeleri	46%
Sürpriz denetimler	40%
Proaktif veri izleme / analiz	36%
Çalışan destek programları	27%
İş rotasyonu / zorunlu tatil	17%
İhbarcılar için ödüller	5%

Araştırmada yer verilen suistimal vakalarının 86' sını Doğu Avrupa ve Batı/Orta Asya Bölgesi' nde meydana gelmiş olup, tüm vakaların %4' ünü oluşturmaktadır. **86 vakanın 13 tanesi Türkiye' de gerçekleşmiştir.** Bu bölgede oluşan vakalara ait ortalama kayıp 150.000 \$' dir.

Suistimalcilerin gizleme için kullandıkları yöntemler sıralanmıştır.

Yapılan Gizleme İşlemi	Yüzde Oran
Hileli Belge Oluşturma	55%
Fiziki Belgelerin Değiştirilmesi	48%
Muhasebe Sisteminde Hileli İşlem Oluşturma	42%
Muhasebe Sisteminde İşlemin Değiştirilmesi	34%
Elektronik Belge ya da Dosyaların Değiştirilmesi	31%
Fiziksel Belgelerin Tahrip Edilmesi	30%
Hileli Elektronik Belge ya da Dosyaların Oluşturulması	29%
Sahte Günlük Kayıt Oluşturulması	27%

Belirtilen tespit raporuna göre firmaların suistimallere karşı gerekli önlemlerin alması varlıklarının güçlü kalması ve ticari hayatının devamlılığı açısından önem arz etmektedir.

Bilgilerinize sunarız.

Ş.A. Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.